Cumhuriyet Dönemi'nde Hikâye (1940 - 1960)

1. "Bacanak" adlı hikâyesinde bir toplum sorununu, miras karşısında köylünün davranışlarındaki temel motifi vererek anlatır. İddiasız, davasız, eski geleneklerin oluşturduğu anonim ruhu işlemeye ve değerlendirmeye çalışır. İlk kitabında "Havuçlu Pilav Meselesi", "Buhran" ve "Ömer" hikâyeleri, yeni evlilerin aralarındaki anlaşmazlıkları gözlemci gerçekçilere has bir hava içinde verir. Bu eserler, onun bir hikâyeci olarak yolunu aradığını, önüne açılan anlatım tekniklerinin hepsinde başarılı olabileceğini gösteren denemelerdir. Hikayeleri "Oğlumuz, Yarın Diye Bir Şey Yoktur, İki Uyku Arasında" adlı eserlerde toplamıştır.

Bu parçada tanıtılan hikâye yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tarık Buğra
B) Oktay Akbal
C) Haldun Taner
D) Samet Ağaoğlu
E) Aziz Nesin

2. Ana, hışımla "Uyandırmam!" dedi. "Uyandırmam! Acımızdan öleceksek de ölelim. Bir çocuğun çalışmasından ne olur?"

Gözleri incecik kolda. Şimdiye kadar, çocuğun bunca zayıf olduğunun farkına neden varmadığına şaşıp kalıyor.

"Acımızdan öleceksek de ölelim."

Uzun, örgülü saçını ağzına alıp hırsla çiğnedi. Aşağıdan kocası bağırdı:

"Gene uyanmadı mı?"

Kadın, yalvarır bir sesle : "Ne istersin çocuktan?" dedi. "Daha parmak kadar. Kemikleri kırılacak, öyle ince işte..."

Koca huysuzlandı:

"Bugün mutlak uyanmalı. Uyanmalı diyorum sana! Çalışsın, alışmasın tembel. Çocuklukta pişmeli."

Kadın, mırıltı hâlinde, korka korka : "Kolu öyle ince ki..." dedi. Çocuğun başına varıp durdu. Gönlü tüy gibi hafif bu çocuğu uyandırıp bu cayır cayır sıcakta işe göndermeye razı olmuyordu.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi anneye ait bir özelliktir?

A) Sabırlıdır.
B) Cesurdur.
C) Disiplinlidir.
D) Merhametlidir.
E) Alçak gönüllüdür.

3. Memed Efendi:

"Güvencim evvel Allah, sonra bu. Yiğit delikanlı, Allah bağışlasın. Er olan dönmez sözünden."

Delikanlıya:

"Bak hele yeğenim şu ettiğin işe! Onlar mı fıkara? Sürmeyi gözden çeker onlar, gene haberin olmaz. Beeen, ben bilirim onları ancak!. Fıkaraaaa! Yani şu Yeriyokuşlular yok mu? Bir adam ekmek yemesin yani, gözlerine batar. Bir aralar dükkân bilmez iken, ben veresiye verdim onlara. Amma bu çocuk yiğit. Dehlerler gider. Yürekleri acımış!. Bizim çoluk çocuk ne yiyecek? Bu yaştan sonra el içinde sürüm sürüm.

Aşağıdakilerden hangisi bu metnin üslup özelliklerinden <u>değildir</u>?

A) Deyimlere yer verilmiştir.
B) Devrik cümleler kullanılmıştır.
C) Anlaşılması güç, ağır bir dil kullanılmıştır.
D) Gözlemci bakış açısıyla kaleme alınmıştır.
E) Kişiler, ağız özelliklerine uygun konuşturulmuştur.

4. Kaşları çatılmıştı. İçi içine sığmıyordu. Kocaman, sarı tahta bavulunun üstüne oturmuştu. Yerinde duramıyordu. Sırtını duvara vermişti. Şapkası, şalvarı, mintanı, ceketi, ayakkabısı yepyeni, pırıl pırıldı. Fabrikadan şimdi çıkmış gibi... Mintanı sarı çizgiliydi. Göze batıyordu. Kalabalık gidip geliyordu. Kalabalık telaşlı. Gözlerini uzayıp giden demir yoluna dikmişti.

Bu parçada geçen aşağıdaki deyimlerin hangisinin açıklaması yanlış verilmiştir?

A) Yerinde duramamak: Sürekli kıpırdanmak
B) Kaşı (kaşları) çatılmak: Öfkelenmek, kızmak
C) Göze batmak: Davranış ve yetenekleriyle ilgi ve önem kazanmak
D) İçi içine sığmamak: Telaş, sabırsızlık, coşkunluk göstermekten kendini alamamak
E) Gözünü (gözlerini) (bir şeye) dikmek: Gözünü ayırmadan bir yere veya bir kimseye dikkatle bakmak

5. Boş gözlerle önündeki ölü tarlaya bakıyordu. Deli gibi de başı dönüyordu. Arada bir de, durup durup sayıklar gibi: "Vay," diyordu, "vay boşa giden emeklerim!"

Baştan aşağı evin içinde yürüdü. Sonra kapıya kadar gitti. Sonra geri döndü. Oğlakla oynayan küçük çocuğu kucağına alıp havaya kaldırdı. Sonra usulcana oğlağın yanına geri koydu.

Sonra karısına doğru bir iki adım attı.

"Tohum çürüdüyse Allah'tandır." dedi. "Ben Çukurova'ya giderim." dedi. "Ne kadar para kazanırım bir gör!" Ta yüreğinden, yüreği sökülürcesine bir "Aaaah!" çekti.

"Korkma gayrı, ben o zamana kadar yetiştiririm sana parayı. Komşularda da ödünç un alacak kimse yok. Milletin hepsi bizim gibi."

Kadın gene aldırmadı. İşte bu tutum Mehmet'in içine dert olup kalıyordu. Mehmet kıvranıyordu. Kadınsa çenesini sağ dizine dayamış, gözlerini de ocağın küllerine dikmişti.

Bu parçaya hâkim olan duygu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yalnızlık
B) Evlat sevgisi
C) Para kazanma hırsı
D) Harcanan emeğe hayıflanma
E) Rahat bir yaşama duyulan özlem

6. Nizamettin Bolayır Üsküdar iskelesine yürüdü. Boğaza ilk vapurun müşterileri az olur. Aslında Yeniköy otobüsü ile gidip karşıya geçmek de var ama Nizamettin Bolayır daha uzun olmasına karşın vapuru yeğliyor. Sekiz buçukta işbaşına yetiştikten sonra… Nizamettin Bolayır her zaman olduğu gibi üst güvertenin en önüne oturdu. Burası onun her günkü yeri. Limana baktı. Deniz çalkantılı. Serin bir rüzgâr yüzünü okşuyordu. Nedensiz sevindi. Mutluydu. Yüzünden belli. Mutluluğun nereden geldiğini düşünmedi bile.

Bu parçada geçen kahramanla ilgili aşağıdakilerden hangisine kesinlikle <u>ulaşılamaz</u>?

A) Hayatından memnundur.
B) Vapur yolculuğunu tercih eder.
C) İş yerine zamanında varmaya çalışır.
D) Ulaşımda otobüsü de kullandığı olmuştur.
E) Hayatında bazı alışkanlıklara rastlamak mümkündür.

7. Aşağıdaki parçaların hangisi kahraman anlatıcı bakış açısıyla yazılmıştır?

A) Bu arada da ilkin çocuklarının mektep taksitleri için gönderdiği paranın makbuzunu nereye koyduğunu düşündü. Sonra, karısının, para yetiştiremiyorum, diye sızlanmasını hatırladı. "Ben burada aç duracak, değilim ya!"
B) Tepedeki kızgın güneş, gölgesini ayaklarının dibine, koyu bir yuvarlak olarak düşürüyor, her bastıkça ayakları bileklerine kadar yolun kızgın tozları içine gömülüyordu. Üst başı toz içinde kalmış, boynundan yüzünden süzülen terler tozla karışıp çamur olmuştu.
C) Yürüdüğü toprak yarılmış, yarıklar örümcek ağı gibi dal dal her tarafa yayılmıştı. Ayağının biri bir yarığa girip burkuldu. Müthiş acıdı. Acıdan olduğu yere çöküverdi. Toprak etini kızgın demir gibi dağladı. Sıcağın acısı... Toprağın acısı...
D) Dışarda güneş, kasabanın eğri büğrü, bozuk, parkeleri sökülmüş caddesine alabildiğine çökmüştü. Karşı damın kirli duvarının köşesindeki kalın yapraklı incir ağacının koyu gölgesine dili bir karış dışarda bir köpek upuzun serilmiş uyukluyordu.
E) Birkaç aydır bu köydeydim. Bu süngerci köyüne sünger avcılığına gelmiştim. Artık dönüyordum. Kasabaya gitmek için gün ışımadan çok önce uyanmak, yokuşu çıkmak, uzun kayanın dibine kadar yürüyüp oradan kayığa binerek koyun öteki yanına geçmek gerekti.

8. Koyunpazarı'nda bir ufacık dükkân… Bir küçük ocak yanıyor, bir ufak çocuk körük çekiyor. İhtiyarlamış, küçülmüş, aksakallı, küçük yüzlü bir adam, gözünde çifte gözlük, mini mini halkaları ateşte ısıtıp zincir bağlıyordu.

Ne hoş manzara, gözüm ilişti. Dükkânın önünde kaldım. Bir çilingir dükkânı... Ufak kilitler, eski zaman kapı halkaları, rezeler, menteşeler, hayvan zincirleri. Böyle ufak tefek şeyler yapıyor. Bunlardan pek çok da yapmış, dükkânın ötesine berisine asmış.

– Kolay gelsin, usta.

– Kolayı başına gelsin!

Bir tarafa dayanıp durdum.

Bu parçada aşağıdaki anlatım biçimlerinden hangileri kullanılmıştır?

A) Epik-fantastik
B) Lirik-emredici
C) Kanıtlayıcı-mizahi
D) Açıklayıcı-tartışmacı
E) Öyküleyici-betimleyici

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.